

ДЕТАЛЬНИЙ ОПИС КРАЩИХ СОРТІВ СЛИВИ

НЕНЬКА

Походження: новий український сорт, отриманий у Мліївському інституті садівництва як сіянець від вільного запилення сорту Ода.

Поширення. Поки що малопоширений, вивчається в колекційних насадженнях дослідних установ. З 2007 р. – у «Державному реєстрі сортів рослин, придатних до поширення в Україні». Право на по-

ширення сорту та надання ліцензій підтримується Інститутом помології (м. Мліїв).

Дерево середньої сили росту, з округлою, середньої густоти кроною. Пагоноутворююча здатність середня. Однорічні пагони середньої товщини, дуговидні, коричневі. Забарвлення кори штамбу та основи скелетних гілок сіре. Тип плодоношення – в основному на букетних гілочках та коротких (до 5-12 см) гілочках «шпорцях».

Листя середньої величини, обернено-яйцевидної форми, темно-зе-

леного кольору, з округлою основою та короткозагостреною верхівкою. Листковий черешок короткий, 10-12 мм, середньої товщини. Край листка пильчасто-городчастий.

Цвітіння та плодоношення.

Цвіте в ранні строки, дуже рясно. Квітки середньої величини, білі. Сорт частково самоплідний. Плодоношення ранне, з третього року, врожайність висока – по 55-65 кг з 10-річних дерев.

Плоди великі (40 г), середньо-одномірні, широкоовальної форми, часто асиметрично бутристі. В стадії знімальної стиглості зелено-синього кольору з густим сизим нальотом. Плодоніжка коротка (10-14 мм), середньої товщини, виходить з вузької і глибокої «лійки». Вершина плоду притуплена, часто з помітною впдиною. Бічний шов малопомітний.

М'якоть зелено-жовта, хрумка, досить щільна, соковита, відмінного кисло-солодкого смаку. Дегустаційна оцінка – 4,8 бала.

Кісточка легко відділяється, середньої величини, плоска, овальної форми, з тупими основою та верхівкою.

Достигання раннє – в умовах Київщини припадає на 4-9 серпня, тобто на декілька днів пізніше Чачанської ранньої, але на 5-6 днів раніше Кабардинської ранньої, на тиждень раніше Чачанської лепотіки та на місяць раніше сорту Стен лей.

Використання – завдяки чудовому смаку в основному для споживання свіжими, однак придатні і для різних видів переробки. Завдяки добрій транспортабельності витримують тривалі перевезення.

Примітка: за смаковими якостями та врожайністю перевершує Чачанську ранню та материнський сорт Ода. Є одним із найкращих українських сортів раннього строку достигання з плодами типу «угорок».

ЧАЧАНСЬКА ЛЕПОТІКА (CACANSKA LEPOTICA)

Походження. Югославський сорт, отриманий у 1961 році від схрещування Угорки Вангенгейма та Угорки звичайної на дослідній станції Чачак.

Поширення. За останнє десятиліття набув значного поширення у республіках колишньої Югославії, в Німеччині, Угорщині, Чехії, Болгарії та Польщі. В Україні вивчається в наукових установах.

Дерево середньоросле, з широко-округлою кроною середньої густоти. Кути відходження основних гілок від стовбура становлять 45-50°. Пагоноутворююча здатність середня. Зимостійкість – середня.

Цвітіння і плодоношення. Цвіте в середні строки, дуже рясно. Плодоношення зосереджене на однорічних пагонах та багаторічних букетних гілочках. Сорт самоплідний, є добрим запилювачем для інших сортів. Плодоносить рано –

на сіянцях аличі з четвертого року. Врожайність висока і регулярна: на 4-й рік після садіння – 6,7 кг/дер; на 5-й – 11,1; на 6-й – 14,7; на 7-й – 38,4 кг з дерева при середній врожайності за 4 роки 300-495 ц/га залежно від підщеп (Илиев П., Щъркова Й., 1986).

Плоди вище середньої величини і великі – 32-42 г, широко-овальної форми, темно-синього забарвлення, в густому сизому нальоті. М'якоть зеленувато-жовта, середньої щільності й соковитості, доброго кисло-солодкого смаку (4,3 бала), але смак не завжди досягає бажаної цукристості (не вище 15,8%). Кісточка невелика (3,64% від ваги плоду), відділяється від м'якоти.

Достигання плодів ранньо-середнє – 10-20 серпня на Київщині (за умов півдня дещо раніше – 4-12 серпня). Мають тривалий термін зберігання та добру транспортабельність.

Використання – плоди споживають свіжими, також вони придатні для різних видів переробки і сушіння.

ПЕРСИК. Строк споживчої стиглості – друга половина липня і весь серпень. Вид використання – свіжими (в основному), переробка на компоти і варення.

Сорт, група стиглості	Колір та маса плоду	Смак	Врожайність	Вид розмноження
Ранні				саджанці, щеплені в основному на сіянцях аличі абрикосу та деяких ВРП: ВВА-1, Кубань
Київський ранній	біло-жовтий, середня	кисло-солодкий	висока	
Княжеградський	біло-жовтий, середня	кислувато-солодкий	висока	
Середні				
Редхейвен	жовтий, велика	кислувато-солодкий	висока	
Середньопізні				
Княже багатство	жовтий, середня	кислувато-солодкий	висока	
Пізні				
Княже золото	жовтий, велика	кислувато-солодкий	висока	
Велвет	жовтий, велика	кислувато-солодкий	висока	

СЛИВА. З-поміж усіх кісточкових є найбільш вирощуваною та продуктивною – майже не поступається по врожайності за перші десять років культурі яблуни на середньорослих деревах. **Має найширший спектр використання.** Строк споживчої стиглості – кінець липня, серпень, вересень та перша половина жовтня. Вид використання – свіжими, сушка (в основному), заморожування, переробка на компоти, повидло і варення.

Сорт, група стиглості	Колір та маса плоду	Смак	Врожайність	Вид розмноження
Ранні				саджанці, щеплені в основному на сіянцях аличі, сливи Угорка Вангенгейма та деяких ВРП: ВВА-1, Кубань
Ненька	синій, великі	кисло-солодкий	висока	
Ранньо-середні				
Чачанська лепотіка	синій, великі	кисло-солодкий	висока	
Середні				
Ханіта	синій, вище середньої	кислувато-солодкий	надм. висока	
Середньопізні				
Стенлей	синій, дуже великі	кисло-солодкий	висока	
Пізні				
Амерс	синій, дуже великі	кисло-солодкий	висока	
Топхіт плюс	синій, дуже великі	кисло-солодкий	висока	

ЧЕРЕШНЯ. Перші плоди кісточкових. Строк споживчої стиглості – червень і липень.

Вид використання – свіжими (в основному), переробка на компоти.

Сорт, група стиглості	Колір та маса плоду	Смак	Врожайність	Вид розмноження
Ранні				саджанці, щеплені на сіянцях вишні-магалебки, черешні і деяких ВРП: Колт, ВСЛ-2
Валерій Чкалов	червоні, великі	кислувато-солодкі	висока	
Ранньо-середні				
Ярославна	червоні, середні	кислувато-солодкі	висока	
Процальна	темно-червоні, дуже великі	кислувато-солодкі	висока	
Середні				
Васіліса	червоні, дуже великі	кислувато-солодкі	висока	
Ніжність	рожеві, середні	кислувато-солодкі	дуже висока	
Середньо-пізні				
Крупноплідна	темно-червоні, дуже великі	кислувато-солодкі	висока	
Пізні				
Аннушка	червоні, великі	кислувато-солодкі	висока	
Дрогана жовта	жовті, середні	кислувато-солодкі	дуже висока	

Примітка: ВРП – умовне позначення «вегетативно розмножувані підщепи»

ВИШНЯ. Строк споживчої стиглості – друга половина червня та липень.

Вид використання – свіжими, переробка на компоти і варення (в основному), заморожування.

Сорт, група стиглості	Колір та маса плоду	Смак	Врожайність	Вид розмноження
Ранні				щеплені в основному на сіянцях вишні-магалебки саджанці
Фаворит	світло-червоні, великі	кислувато-солодкий	середня	
Ранньо-середні				
Встреча	світло-червоні, великі	кислувато-солодкий	дуже висока	
Середні				
Уйфехіртош фіуртой	темно-червоні, середні	кислувато-солодкий	дуже висока	
Середньопізні				
Норд Стар	темно-червоні, середні	солодко-кислий	дуже висока	
Пізні				
Метеор	світло-червоні, середні	кислий	дуже висока	

АБРИКОС. Строк споживчої стиглості – з початку липня по першу декаду серпня.

Вид використання – свіжими (в основному), сушка, переробка на компоти і варення.

Сорт, група стиглості	Колір та маса плоду	Смак	Врожайність	Вид розмноження
Ранні				саджанці, щеплені в основному на сіянцях абрикоса та деяких ВРП : ВВА-1, Кубань
Самбурський ранній	жовтий, середні	кисло-солодкий	висока	
Ранньо-середні				
Кумір	жовтий, великі	кисло-солодкий	висока	
Середні				
Червонощокій	жовто-червоний, дуже великі	кислувато-солодкий	середня	
Середньопізні				
Зоряний	жовто-червоний, великі	кислувато-солодкий	дуже висока	
Пізні				
Київський красень	жовто-червоний, дуже великі	кисло-солодкий	висока	

АЛИЧА КРУПНОПЛІДНА. Строк споживчої стиглості – друга половина липня та перша серпня.

Вид використання – свіжими, переробка на компоти (в основному) і соуси.

Сорт, група стиглості	Колір та маса плоду	Смак	Врожайність	Вид розмноження
Ранні				саджанці, щеплені в основному на сіянцях аличі та деяких ВРП: ВВА-1, Кубань
Юньская роза	червоний, середня	кисло-солодкий	висока	
Ранньо-середні				
Кубанська комета	червоно-синій, середня	солодко-кислий	дуже висока	
Динная	червоно-синій, велика	кислувато-солодкий	середня	
Середні				
Арбузна	жовто-червоні, велика	кислувато-солодкий	середня	
Гек	жовтий, середня	кисло-солодкий	дуже висока	
Пізні				
Обільна	темно-сині, дуже великі	солодко-кислий	середня	
Генерал	темно-сині, дуже великі	солодко-кислий	середня	

Примітка: в розсаднику сорт проявляє симптоми несумісності з сіянцями аличі. Саджанці краще вдаються на деяких вегетативних підщепках та сіянцях Угорки Вангенгейма, на яких є більш сильнорослими. По сукупності ознак – скороплідності, врожайності та стійкості до хвороб – є унікальним сортом. А компактність крони та «густота» заповнення її плодами дають змогу формувати веретеновидні малогабаритні дерева, завдяки чому рівня продуктивності в 30 т/га досягти не важко.

ХАНІТА

Походження: новий німецький сорт, виведений у 1980 році в Хохенгеймському університеті від схрещування сортів Президент та Аурбахер. Селекціонер – В. Хартман (М. Fischer, 1995).

Поширення комерційного почав набувати з 1992 року в європейських країнах, і найбільше – у Німеччині та Польщі. Вивчається в наукових установах України.

Дерева у перші роки росту – сильнорослі, а з вступом у плодоношення – середньої сили росту; з округлою та рідкою кроною, формують гострі кути відходження основних гілок від штамбу. Тип плодоношення – на довгих однорічних пагонах та коротких багаторічних пагонах - шорцях і букетних гілочках. Листя темно-зеленого кольору, обернено-яйцевидної форми.

Цвітіння та плодоношення. Самоплідний сорт, цвіте в ранньо-середні терміни, рясно, одночасно з сортом Чачанська лепотіка. Плодоношення дерев раннє – з другого року після садіння, врожайність висока та регулярна. Є задовільним запилювачем для інших сортів.

Плоди середнього і вище середнього розміру, вагою 33-38 г, видовжено-овальної форми, темно-синього забарвлення, в густому сизому нальоті. Добре забарвлюються задовго до повного достигання. М'якоть зеленувато-жовта, соковита, середньої щільності, відмінного кислувато-солодкого смаку, з яскравим ароматом. Кісточка середньої величини, добре відділяється від м'якоти. Вміст цукру є надзвичайно високим – в середньому 17,9%, тобто цей показник близький до параметрів сорту Угорка італійська та значно перевершує Стенлі.

Достигання середньо-пізніе – за умов Київщини припадає на 21-25 серпня. Тобто сорт вдало заповнює проміжок між середньостиглими (Чачанська Лепотіка) та пізно достигаючими сортами (Стенлі).

Використання плодів передбачається перш за все у свіжому вигляді завдяки чудовому смаку, а також вони є відмінною сировиною для виготовлення високоякісних компотів, варення, джемів, мармеладу та чорносливу.

Примітка: сорт толерантний до вірусного захворювання «шарка» сливи, тому має значні перспективи для вирощування в усіх «сливових» регіонах України, а завдяки зимостійкості – і у відносно «прохолодних» – південному Поліссі та Лісостепу. За смаковими якостями, скороплідністю, врожайністю та стійкістю до хвороб перевершує як материнський сорт, так і багато уже відомих сортів сливи. А компактність крони та «густота» заповнення її плодами дають змогу формувати веретеновидні дерева, з якими рівня продуктивності в 30 т/га досяг-

Слива Ханіта

Чачанська лепотіка

Редхейвен

Княжеградський

Алича Арбузна

ти не важко, вчасно подбавши про стимулювання галузнення пагонів.

СТЕНЛІ (STANLEY)

Походження. Виведений у 1913 році в США на дослідній станції в Женеві, штат Нью-Йорк, від схрещування сортів Угорка ажанська і Великий Герцог.

Поширення. Вирощується в усіх країнах Європи, де є культура сливи. В Україні добре вдається в степовій та лісостеповій зонах, можливе вирощування і на півдні Полісся. Право на поширення сорту та надання ліцензій підтримується Інститутом садівництва (м. Київ).

Дерево середньоросле, з широко-овальною, середньої густоти кроною. Скелетні (основні) гілки відходять від стовбура майже під прямими кутами, що забезпечує міцність дерева та зручність його формування. Пагоноутворююча здатність слабка. Пагони довгі, синьо-чорні. Зимостійкість середня, сорт стійкий до «шарки» сливи.

Цвітіння і плодоношення. Цвіте пізно, дуже рясно – на один погонний метр 2-річної деревини квіток у п'ять разів більше, ніж у відомого сорту Угорка італійська. Сорт самоплідний, сам є добрим запилювачем.

На сильнорослій підщепі аличі у плодоношення вступає на четвертий-п'ятий рік. Тип плодоношення – на складних багаторічних букетних гілочках, в меншій мірі – на минулорічних пагонах. На шостий-сьомий рік після садіння врожайність становить 35, а на десятий – 55-60 кг.

Плоди розміщуються рідко, по одному-два, що забезпечує їх одномірність та високу товарність. Середня вага 36 г, обернено-яйцевидної форми, зі своєрідною «шишкою» біля плодоніжки та бугристістю по бічному шву. Темно-сині, майже чорні. М'якоть щільна, жовта, доброго кислувато-солодкого смаку (4,3 бала). Кісточка середньої величини, напіввідстаюча.

Достигання плодів пізніе – на Київщині припадає на 6-16 вересня, що на 5-6 днів раніше Угорки італійської. У холодному сховищі плоди зберігаються добре (20-25 днів). Транспортувальність висока.

Використання – в свіжому вигляді, для виготовлення чорносливу, різних видів переробки та заморожування.

Примітки: однорічні саджанці, вирощені на сіянцях аличі, сильнорослі і кронovanі.

Сорт із стабільно високою продуктивністю. Крайні якісні показники плодів та повне відставання кісточки обумовлюються саме достатнім зволоженням ґрунту під час достигання.

Опис та рекомендацію високоякісного, досить давнього і відомого сорту – Угорки італійської – свідомо не наводимо через її сильне ураження вірусом «шарки» та групою шкідників, в результаті чого отримання високого врожаю плодів є майже нереальним. ☼

ГРАФІК ПОСЛІДОВНІСТІ ДОСТИГАННЯ ПЛОДІВ СЛИВИ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ ЗА УМОВ КИЇВЩИНИ

№ п	Липень			Серпень					Вересень					Жовтень			
	15	20	25	1	5	10	15	20	25	1	5	10	15	20	25	1	
1				НЕНЬКА													
2				КАБАРДИНСЬКА РАННЯ													
3				ЧАЧАНСЬКА ЛІПОТІКА													
4				Р-Д АЛЬТАНА													
5				ХАНІТА													
6				ІСПОЛІНСЬКА													
7				СТЕНЛІ													
8				ВИЖИН													
9				ВОЛОШКА													
10				УГОРКА ІТАЛІЙСЬКА													
11				БЛЮФРІ													
12				ВАЛОР													
13				УГОРКА ДОНЕЦЬКА													
14				АННА ШПЕТ													
15				ПРЕЗИДЕНТ													
№	15 20 25			1 5 10 15 20 25					1 5 10 15 20 25					1 5			
	Липень			Серпень					Вересень					Жовтень			